

Godbiter

Kort og godt om IT-produkter og -teknologier vi finner spesielt interessante – smått og stort, gratis eller kommersielt. Nykommere på markedet og produkter vi har testet eller evaluert blir prioritert i den forbindelse, ved siden av produkter relatert til artikler i denne eller tidligere utgaver.

Siste krampe for TabletPC?

Så er den her: MICROSOFT WINDOWS XP TABLET PC EDITION. Formann Bill bekjenner under produkt-lanseringen i New York at han er en entusiastisk bruker og er blitt vesentlig mer produktiv de siste månedene – med sin TabletPC. Dette er fremtiden, dette har vi ventet på lenge, her er det ingen vei tilbake, får vi vite.

Og som påpekt i forrige utgave, har også vi ventet og vært optimistiske. Helt siden vi ble konfrontert med en prototype fra britiske Electronic Book Company i 1990, har vi drømt om en effektiv hybrid, en bærbar som med et håndgrep kunne forvandles til en TabletPC. 12 år og milliarder av utviklingskroner senere, ligner Toshiba's Portégé 3500 til forveksling på prototypen fra 1990. Det samme gjør flere av nykommerne som ble presentert i begynnelsen av november.

For oss representerer imidlertid konseptet en dalende stjerne: Riktignok ønsker vi oss rett som det er en maskin som også kan være skriveblokk: Et effektivt verktøy som kan ta våre notater, være støyfritt, ha null av- og påslagstid og være ute av veien når vi ikke trenger den. Det er lett å se fordelene med å slippe den evinnelige knastingen fra en håndfull eller et dusin tastaturer i et møterom, for ikke å snakke om 'kommunikasjonsperren' som de åpne maskinene rundt møtebordet representerer.

Men verden har gått videre, vi har andre krav, nye vaner og ikke minst endrede toleransegrenser. Svært mange av oss skriver vesentlig raskere på tastaturet enn for hånd, og den oppvoksende generasjon stifter kun sporadisk kontakt med håndskrift. Deres beherskelse av 'manuell skrivekunst' er deretter – sørgelig, men ikke desto mindre sant. Videre har vi lært oss å ignorere støyen og forstyrrelsene fra tastaturene rundt møtebordet. Det utvikler seg kutyme med hensyn til hva som er akseptabelt og ikke i slike settinger. Det kan vi forholde oss til.

Dessuten: Årene og investeringene til tross, TabletPCene er ikke gode nok: Batteriene har for kort levetid, Windows er både for tungvint og for tungt til formålet, og vår håndskrift blir kun unntaksvis gjenkjent korrekt av programmene. At produktene vil være gull verd i enkelte nisjer, har vi sett gode eksempler på allerede, og vi er ikke i tvil om at det finnes marked for noen hundre tusen enheter per år. Derfra til substansiell suksess er imidlertid veien lang, og forutsetter blant annet vesentlig lavere priser og bedre programvare. At Computerworld Norge

Toshiba's Portégé 3500 er én av ca. et dusin nye TablePCer som nylig kom på markedet, og gir funksjonalitet som en vanlig bærbar maskin i tillegg til å være en TabletPC.

(8/11/02) brukte hele førstesiden til å utrope TabletPCene til Microsofts nye melkeku, sier mer om avisen enn om produktene. Den tid er forbi da melkekuer kan lages av operativsystemer. Å henvise til førstesider på Time, NewsWeek, Forbes og flere, som de siste ukene har slått TabletPC opp som en ny bølge, er det samme som å henvise til Microsofts markedsavdeling: Nok et bevis på at dette kan selskapet bedre enn noen.

WLAN til hele nabolaget – med nye antenner

Hva var vel radioen uten antenne? Så sent som på 60- og 70-tallet var de fleste av oss opptatt av kvalitet og plassering av antenner i forbindelse med radio og TV. Uten optimal plassering – ingen lyd eller bilde. Siden har både teknologiutvikling og dekningsgrad – sammen med utbredelsen av kabel-TV og parabolantennener, fjernet problemstillingen fra vår bevissthet.

Utviklingen har imidlertid ikke gjort noe med fysikkens lover, og antenneteknologi er fortsatt fundamental for alt som har med trådløse overføringer å gjøre. Det er en årsak til at de fleste mobiltelefoner selv i dag har en liten ekstremitet som stikker opp – til irritasjon for brukere flest.

For våre trådløse lokalnett gjelder naturligvis det samme. To maskiner ved siden av hverandre kan ha helt ulik effektiv båndbredde – fordi de benytter forskjellig antenneteknologi. For eksempel har vi erfart dårligere resultater for maskiner med innebygget WLAN i forhold til de som har eksternt PCMCIA-grensesnitt.

Og her er vi ved sakens kjerne: Vi har allerede sett eksempler på at den etterhvert så velkjente (802.11b) WLAN-teknologien benyttes til høyhastighets data-transport over avstander på opp til flere kilometer. Spesielle parabol-lignende antenner kan trimmes og tilpasses til forholdene blir optimale. Dette blir forholdsvis kostbart, men er like fullt kosteffektivt i sammenhenger der endepunktene er innen synsrekkevidde og avstanden rimelig. Men hva med generell kontor-bruk: Hva kan gjøres for å øke dekningsområdet til våre aksesspunkter uten å heve signalstyrken utover det som er tillatt? Svaret er antenner, og en rekke produsenter har utviklet et spekter av ulike antenner for forskjellige formål.

Ingen har imidlertid gått så langt som nykommeren Vivato i San Francisco. Selskapet har utviklet en antenne for 802.11b-nettverk som de hevder øker rekkevidden med en faktor på opp til 20 – flere hundre meter innendørs og et par kilometer utendørs. Teknologien har sin opprinnelse fra 50-tallets militærforskning, og produktet – som skal bli tilgjengelig i 1. halvår neste år, kommer i en særklasse rent fysisk: Med sine 0,9x1,2 meter minner det mer om en maleriramme enn en antenne.

Det gjenstår å se om Vivato kan omsette sine teorier og laborietester i praktiske produkter som er tilstrekkelig billige og pålitelige. At de har valgt et område som innehar et ufattelig potensiale, hersker det ingen tvil om. Ikke bare er ulike 802.11-produkter i ferd med å slå bena bort under mobiloperatørens UMTS-planer og produkter, men teknologien vil mer eller mindre direkte bli fundamentet for fremtidens digitale universalnett. Der er det interessant å være – teknologisk og økonomisk. [www.vivato.net]

SkoleLinux: Verd innsatsen?

“Den vet best hvor skoen trykker som har den på.” En evig sannhet som dukket opp i bakhodet mens vi satte oss inn i SkoleLinux – et prosjekt hvis navn forteller om formålet, og som har vært underveis lenge nok til å kunne vise til interessante resultater. Målsettingen er enkel nok: Å skape en Linux-distribusjon som uten videre kan tas i bruk i norske skoler, med svak lokal kompetanse og generelt gammelt og ytelsesmessig svakt utstyr. Verktøyene må dekke de grunnleggende behovene i undervisningssammenheng, være tilfredsstillende fornorsket – og tilby en brukeropplevelse som gir ‘Microsoft-generasjonen’ innsikt i at praktisk bruk av informasjon-teknologi ikke trenger å starte og slutte med Microsoft-produkter.

Motivasjonen er primært økonomisk: Ikke bare er det uoverkommelig for norske skoler på alle trinn å skaffe tilstrekkelige midler til å betale Microsoft for OS- og verktøy-lisenser,⁵ det er også bortimot umulig å skaffe til veie utstyr med tilstrekkelig kapasitet til å kjøre så ressurskrevende operativsystemer og verktøy. SkoleLinux, slik produktet foreligger ved utgangen av 2002, er preget av nettopp disse faktorene. Prosjektet er drevet av frivillige, og resultatet er gratis – i tradisjonell Linux- og OSS-ånd. Videre er selve distribusjonen – eller systemarkitekturen – lagt opp slik at den er lett å tilpasse til den hverdag norske skoler befinner seg i. Et typisk klasseoppsett består av en middels kraftig tjener som også fungerer som ruter mot Internett eller skolens hovednettverk, og beskytter både det som er innenfor og utenfor klasserommet. Det er lagt stor vekt på at klientene kan være ‘tynne’, det vil si ha lite regnekraft og svak grafikk etter dagens normer, for eksempel avdankede 486-maskiner.

Det er fortsatt et langt lerret som skal blekes før SkoleLinux når sine ambisjoner – både med hensyn til enkelhet, effektivitet og dermed gjennomslagskraft i skoleverket, og vi tror den aller største utfordringen har med fornorsking å gjøre. Vel er OpenOffice nylig blitt fornorsket med rimelig god kvalitet (se kommentar i forrige utgave av Mellvik-Rapporten), men selve Linux-systemet og hundrevis av tilhørende verktøy har en kvalitet på fornorskingen som ikke er egnet for praktisk bruk – og slett ikke i skolen.

At det er fornuftig å investere tid og penger i et prosjekt som dette, hersker det liten tvil om. Resultatene så langt må være inspirerende for de ca. 40 frivillige som har gjort det meste av jobben. Samtidig er det urimelig å tro at prosjektet kan komme i mål uten økonomisk engasjement fra én eller flere interessenter, for eksempel etter samme modell som for OpenOffice. Her kommer vi imidlertid raskt inn i en hengemyr av interessekonflikter og offentlig byråkrati, med bindinger, begrensninger, personlige kjepphester og reguleringer som følger.

Mon tro om det ikke hadde vært mulig å få til sponsorordninger hvor private og offentlige interesser kan tre støttende til – av ideelle i stedet for kommersielle eller politiske årsaker? Vi tror dette kan la seg gjøre, men det forutsetter en interesseorganisasjon med en sterk faglig ledelse som kan plassere skapene der de

⁵ Problemet er naturligvis ikke unikt for Norge og ei heller for skoleverket. Ferske rapporter fra andre europeiske land, samt fra Asia og Sør-Amerike viser at skoen trykker på samme måte over store deler av verden.

skal stå når politikere eller andre forsøker å sjanghaie prosjektet til egen fordel. Vi ønsker lykke til og venter i spenning på ytterligere resultater.
[www.skolelinux.org]

Trustix: Norsk Linux vekker oppsikt

Det forekommer ikke ofte at norsk programvare spesielt eller norske IT-produkter generelt vekker internasjonal oppsikt. I forhold til vår befolkningsstørrelse er dette rimelig, mens virkeligheten står i en grell kontrast til politikernes terping på vår egen fortreffelighet.

Den politiske strutsementalitet skal få ligge i denne omgangen, mens vi gleder oss over unntakene som bekrefter regelen. Denne gangen handler det om Trustix, et norsk selskap og ditto produkt fundamentert på Linux og rettet mot markedet for IT-sikkerhet. Et raskt voksende segment som lesere av Mellvik-Rapporten kjenner bedre enn de fleste, med en tilhørende raskt voksende flora av produkter.

Konseptet er enkelt: Sikring av nettverket betyr kontroll av inngående og utgående trafikk, og mens et hundretalls leverandører har utviklet spesielle bokser for formålet, tar Trustix en Linux-plattform og standard PC-hardware som fundament. Det blir billigere – og etter selskapets mening sikrere. Derom strides riktignok de lærde, men Trustix' produkt har fått tilstrekkelig god mottagelse i markedet til ikke bare å ha overlevd, men videreutviklet et produkt som i disse dager setter spor etter seg internasjonalt, blant annet i samarbeid med IBM.

Å sikre et Linux-system er i seg selv ingen heksekunst: Minst et dusin bøker på markedet gjennomgår prosessen trinn for trinn, og leder frem til et system som uten tvil kan kalles sikkert. At dette er mulig er imidlertid ikke det samme som at det er ønskelig: Mange, sannsynligvis de fleste organisasjoner har verken interesse for eller kompetanse til å først gjennomgå en slik prosess og deretter selv ta ansvaret for løpende oppfølging og oppdatering. I et slikt perspektiv kan det hevdes at Trustix leverer en tjeneste: Tilpasning av Linux-systemer til spesielle oppgaver. Selskapet stopper imidlertid ikke der, men fortsetter med sin egen infrastruktur for styring, administrasjon og vedlikehold av systemene, som dekker oppgaver fra Web-tjener, PROXY og brannmur til epost og fildeling.

Kunder i Kina, Storbritannia og USA – ved siden av Norden – har valgt Trustix' produkter i et konkurranseutsatt marked. Vi tar av oss hatten for selskapets evne til å skape markedstilpassede løsninger og ikke minst å markedsføre dem.
[www.trustix.com] ■

Mellvik-Rapporten i 2003

2002 er i ferd med å gå over i historien, og planene for det kommende året bør være langt fremskredne. For Mellvik-Rapportens lesere har det kommende året mange spennende gullkorn å by på – for eksempel:

- Serien "**Praktisk trådløshet**" starter i mars, og tar for seg trådløse nettverk fra en praktisk synsvinkel: Dekning, hindringer, roaming, effektivisering og styring av båndbredde, administrasjon, plassering av basestasjoner, tetthet, overlapping og mye mer. Serien består i første omgang av tre artikler, men temaet er fylldig og interessant nok til å dekke flere volumer. Den kan derfor komme til å bli utvidet dersom tilbakemeldinger og spørsmål fra leserne indikerer at dette er riktig.
- "**IT betyr BUSINESS**" – en serie i 4 deler som fokuserer på IT-funksjonen som resultatområde i organisasjonen. Diskusjoner om OUTSOURCING, INSOURCING, tjenester, ASP, bemanning og så videre, bringer alltid opp lønnsomhetsbetraktninger og beslektede forhold som det er krevende – og noen ganger ulystbetont – å ta tak i. Artikkelseerien begynner i denne utgaven, og tar blant annet for seg metoder for evaluering av OUTSOURCING, kalkulasjon av investeringsavkastning (ROI), rammeverk for kapasitetsplanlegging og nytten av internfakturering.
- Serien "**Analyse, arkitektur og design av nettverk**" består av 10 artikler og startet i forrige utgave. Den tar opp tråden fra tidligere diskusjoner om nettverksarkitektur, og etablerer et faglig fundament for bygging av moderne nettverk. Blant innholdet trekker vi frem behovsanalyse, trafikk-analyse, nettverksarkitekturen, IP-tjenester, sikkerhet, styring (NETWORK MANAGEMENT), adressering og ruting, og nettverksdesign. Vinklingen er praktisk, med fokus på konkrete råd og presentasjon av alternativer, fordeler, ulemper og erfaringer.

Velkommen til Mellvik-Web!

Referanser, kommentarer og pekere til utfyllende materiale i forbindelse med artikler i Mellvik-Rapporten, er Web-tjenestens hovedoppgave. Den tekst-baserte søkemotoren gjør det lett å finne frem til artikler og referanser basert på uttrykk eller termer. Videre gir Web-tjenesten anledning til å sende kommentarer, forslag og andre tilbakemeldinger, samt å bestille spesialrapporter eller nye abonnementer. Sist, men ikke minst oppdateres innholdsoversikten regelmessig med titler og temaer for artikler i fremtidige utgaver!

Referansesiden for herværende utgave finner du på Mellvik-Rapportens forside: <www.mellvik.no/MR/MR> (legg merke til at store og små bokstaver er signifikante) – eller direkte på forsiden under 'MR Referanser'.

Følg med, og la oss få høre dine meninger!

www.mellvik.no